

Ben jij wel wie je wilt zijn?

Utrecht voor iedereen (en iedereen is anders)

Hoe omstanders het verschil kunnen maken.

<u>Doelen</u>	Met elkaar ervaren dat 'anders zijn' inspirerend is. En ... hoe iedereen - ook jij als omstander - iets kan doen aan pesten, discriminatie, ongelijk behandelen of buiten sluiten. + Utrechters bewust maken van wat discriminatie voor iemand betekent. + Discriminatie zichtbaar maken en dat het waardevol is om het samen te bespreken. + Laten zien dat opkomen voor discriminatie werkt, ook als je een 'omstander' bent. + Dat je als 'gediscrimineerde' ervaart dat je er zelf ook iets in doet of kan doen.
<u>Doelgroep</u>	+ Als je zelf wordt gepest, gediscrimineerd, ongelijk behandeld of je buiten gesloten voelt. + Je pesten en discrimineren wel ziet maar niet goed weet hoe je daar op kunt reageren. + Als je er niets van merkt maar er wel van hoort en je afvraagt wat je er mee kunt/moet.
<u>Boodschap</u>	Racisme, discriminatie, ongelijk behandelen, pesten en buiten sluiten creëert muren tussen (groepen) mensen en trekt onze samenleving gevaarlijk uit elkaar. Onbekend maakt onbemind. Vele voelen die pijn en hen nodigen we uit om dat te delen. Vele doen er onbewust aan mee en vragen zich af 'hoe dan?' Veel mensen zijn omstander en zien het gebeuren, maar wat kun je doen? Groepsdruk en schaamte maken dat we niet snel in gesprek gaan en dat is logisch. Maar alleen door met elkaar in gesprek te gaan kunnen we verschillen tussen (groepen) mensen gaan waarderen , breken we muren tussen (groepen) mensen af en zorgen we voor een gezonde samenleving.
<u>Aanpak</u>	Organiseren van een karavaan van gesprekken (20 - 60x), bij organisaties 'thuis. Deze gesprekken verbinden we met elkaar door bij elk gesprek samen verder te schrijven aan een verklaring 'Utrecht voor iedereen'.
<u>Plan</u>	+ In elke bijeenkomst delen we verhalen van mensen die zijn gepest, gediscrimineerd, ongelijk behandeld of buiten gesloten. Daarover gaan we actief in gesprek met alle aanwezigen. Mede geïnspireerd door een beeldverhaal, proza/poëzie en muziek. + De karavaan van gesprekken maken we zichtbaar met posters in de stad met bekende en onbekende Utrechters en een persoonlijke uitspraak over 'kun jij zijn wie je bent'. Deze posters hangen in straten, bijabri's en vooral ook bij organisaties thuis. Met als oproep: 'kijk op [website] en kom ook of nodig ons uit op jouw school, vereniging of organisatie'. + Na een jaar met vele gesprekken sluiten we af met een grotere bijeenkomst in de stad waar de verklaring 'Utrecht voor iedereen' wordt onthuld en gedeeld.
<u>Organisatie</u>	StadspodiumUtrecht, ASHA, U2B-Heard!, Nisbo i.sm. BLM/030%, Artikel 1 MN, UPLR, Mowad, Al Amal, DOK030, Bibliotheek en vele anderen.
<u>Geld</u>	Totaal € 86.000: 20k VSB Fonds, 36k Gemeente en 30k overige fondsen.

TOELICHTING

(1) Waarom is dit nodig?

Discriminatie, ongelijk behandelen, pesten of buiten sluiten neemt ernstig toe in Utrecht. In 2019 gaf maar liefst 16% bij de inwonersenquête aan dat zij zich in het achterliggende jaar gediscrimineerd heeft gevoeld, waarvan velen vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst (9%), maar ook vanwege geslacht, geloof en leeftijd. Dat was in 2009 nog 11%; **dus in tien jaar tijd een toename van ca. 50%**.

In de stad Utrecht gebeurt wel het nodige als het gaat om het tegengaan van discriminatie: zo is er voorlichting op scholen en bij organisaties, nemen Utrechters deel aan de Bitterzoete Route, worden er soms ook manifestaties georganiseerd (zoals de Ketu Koti herdenking en de Utrecht Canal Pride), zijn er undercoveracties in de horeca, wordt er nagedacht over een slavernijmonument en kunnen Utrechters discriminatie en ongelijke behandeling melden bij Artikel 1 Midden Nederland. **Maar, we doen blijkbaar niet genoeg of nog niet alles wat nodig is, want de discriminatie in Utrecht neemt in de afgelopen jaren voortdurend toe.**

De voorlichting op scholen en bij bedrijven is vaak beperkt zichtbaar en veelal gaat het om een kort traject of eenmalig bezoek en gesprek. Slechts weinig Utrechters zijn bekend met het meldpunt van Artikel 1 MN en velen geven aan dat melden toch geen zin heeft. Wat vooral wordt gemist, zo bleek uit de gesprekken over discriminatie (tijdens het programma 'Gekleurd Utrecht niet welkom' 2017-2018 van StadspodiumUtrecht), is een plek waar Utrechters er met elkaar over in gesprek kunnen, zonder dat het direct moet leiden tot een actie of een formele melding. **De aanbeveling was (januari 2019) om veel meer te investeren in gesprekken; op allerlei plaatsen, vooral bij de organisaties thuis**, op scholen, in bedrijfskantines, bij sportverenigingen, in buurthuizen en kerken/moskeeën.

Gesprekken zorgen voor inzicht en verbinding. Degene die gediscrimineerd wordt of zich gepest of buitengesloten voelt kan zijn of haar verhaal kwijt, wat anderen kan inspireren dat ook te doen of waardoor anderen herkennen waarin de discriminatie verstopt zit en wat dat met mensen doet. Zo ontstaat er begrip en een begin van verandering in gedrag. Daarin is de rol van 'omstanders' net zo belangrijk, namelijk van de mensen die zich niet bewust zijn dat er wordt gediscrimineerd of het wel zien en herkennen maar niet goed weten hoe dan te handelen. De gesprekken over discriminatie maken dat omstanders, samen met de 'ervaringsdeskundige', kunnen nagaan wat zij (samen) kunnen doen om de discriminatie in onze stad te stoppen of op z'n minst te verminderen. Degene die zich gediscrimineerd voelt lijkt discriminatie steeds vaker te accepteren, of houden hun mond omdat ze er niet (meer) in geloven dat er over praten zin heeft. Ook dat willen we doorbreken, juist **door te laten zien dat het delen van verhalen over discriminatie, pesten of buiten sluiten wél zinvol is.**

En dan gaat het over discriminatie op basis van kleur, geslacht, achtergrond (herkomst of afkomst), geloof, cultuur, leeftijd, seksuele voorkeur, een beperking of handicap, of gewoon omdat je anders bent of je anders gedraagt of uitziet dan de meeste anderen. Want iedereen is 'anders'.

Wat ons motiveert om een 'karavaan van gesprekken' in Utrecht over discriminatie te organiseren zijn de volgende 'pijnpunten' (resultaat startsessie 22 januari 2020):

- ❖ **Het accepteren van discriminatie.** Omdat iemand bijvoorbeeld heel graag wil integreren en dan de (on)bewuste discriminatie op de koop toeneemt. Of gewoon omdat je niet als lastig gezien wilt worden omdat je 'zo nodig' discriminatie bespreekbaar wilt maken.
- ❖ **Discriminatie als excuus.** Soms wordt er gezegd dat er sprake is van discriminatie terwijl dit toch echt niet aan de orde is, bijvoorbeeld omdat iemand zich wil verschuilen en niet de echte reden wil toegeven.
- ❖ **Het niet benutten van kansen in het onderwijs** (en de opvoeding) om discriminatie aan te pakken. Juist op scholen kun je heel veel doen in het bespreekbaar maken van discriminatie.
- ❖ **Handelingsverlegenheid** (vooral ook in het onderwijs) omdat veel discriminatie als een taboe wordt ervaren. Discriminatie ligt regelmatig te gevoelig en om die reden weten bijvoorbeeld docenten er geen raad mee.
- ❖ **Het niet benutten van de kracht van het 'anders' zijn**, bijvoorbeeld van een andere culturele achtergrond. Dat is heel jammer, want daarmee missen we vele kansen.
- ❖ **Stigmatiseren van minderheden.** Het te vaak nog 'plakken' van vooroordelen over hoe een groep zou zijn en doet. Dat doorbreken is heel waardevol, laten zien dat het anders kan zijn.

(2) Doel: wat willen we bereiken?

Waar gaan we voor? Ons doel met de karavaan (resultaat startsessie 22 januari 2020):

- ❖ **Utrechters bewust maken van wat discriminatie betekent voor iemand die wordt gediscrimineerd.** Dan gaat het ons om alle Utrechters. Om degene die niet met discriminatie bezig is of denkt dat het wel meevalt. Om degene die het wel ziet maar niet goed weet wat dan te doen. Ook om degene die al dan niet onbewust mogelijk toch ook zelf discrimineert. En om degene die zelf wordt gediscrimineerd en zich er ook niet altijd van bewust is (omdat je het gewoon bent gaan vinden).
- ❖ **Discriminatie zichtbaar maken, bespreekbaar maken.** Utrechters laten zien dat het waardevol is om discriminatie toch te bespreken, dat organisaties er beter van worden, dat je er zelf ook iets mee kunt, er van kunt leren, groeien.
- ❖ **Laten zien dat opkomen voor discriminatie werkt**, bijvoorbeeld dat het bespreken er van anderen bewust kan maken of dat het melden van discriminatie (bijvoorbeeld bij Artikel 1 MN) effect kan hebben en voor een belangrijke verandering kan zorgen.
- ❖ **De 'gediscrimineerde' bewust maken dat je er zelf ook iets in doet of kan doen.**

We willen graag dat onze 'karavaan van gesprekken' gaat leiden tot een gedragsverandering; en dat kan omdat we in een gezamenlijk gesprek ervaren dat discriminatie meer aanwezig is dan gedacht, dat het voor degene die wordt gediscrimineerd ingrijpend is (voor velen ook traumatisch), dat omdat mensen 'anders zijn' juist inspirerend is en dat je samen wel degelijk iets aan discriminatie kunt doen.

Inzet is om met de karavaan van gesprekken enkele honderden Utrechters deel te laten nemen, op scholen (middelbare scholen, mbo, HU en UU), op straat, in buurtcentra, op sportverenigingen, bij bedrijven en organisaties, in kerken en moskeeën. Gemiddeld verwachten we minimaal 15, meestal 20 en soms tot 40 deelnemers bij elk gesprek. Daarnaast bereiken we enkele duizenden Utrechters omdat we de verhalen ook gaan delen in de (social) media.

Met de 'karavaan van gesprekken' beogen we in Utrecht het volgende te bereiken:

- ❖ Dat mensen de verhalen doorvertellen en discriminatie zo beter bespreekbaar wordt.
- ❖ Dat het aanzet tot denken, tot persoonlijke actie en er een 'sneeuwbal' ontstaat waarin steeds meer mensen zich realiseren dat we discriminatie en pesten voortdurend moeten benoemen, er mee aan de slag gaan en het 'omdraaien' en het 'anders zijn' en de onderlinge verschillen tussen mensen (meer) gaan waarderen.
- ❖ Dat discriminatie (hoger) op de agenda komt bij organisaties (zoals bij scholen, bedrijven, kerken en moskeeën, verenigingen) en bij de gemeente(raad), zodat er zo lang al;s nodig ook meer met tijd en geld in wordt geïnvesteerd.

Uiteindelijk willen we dat de karavaan 'Utrecht voor iedereen' er mede voor kan zorgen dat de huidige toename in de ervaren discriminatie stopt; of beter nog, **dat pesten, ongelijk behandelen, discriminatie en buiten sluiten in onze stad niet meer voorkomt en als het al gebeurt we er direct op acteren en er iets aan doen.**

(3) Vorm: wat gaan we doen?

We gaan een 'karavaan' organiseren met vele gesprekken waar iedereen aan deel kan nemen:

- ❖ voor mensen die zelf gepest of gediscrimineerd of ongelijk behandeld worden of zich buiten gesloten voelen én daarover misschien ook een persoonlijk verhaal kunnen en willen delen,
- ❖ voor mensen die dat pesten en de discriminatie wel zien maar niet goed weten hoe je daar op kunt reageren (als omstander) en
- ❖ ook voor mensen die niet iets merken van pesten en discriminatie maar er wel van horen en zich afvragen wat je er mee kunt.

De boodschap is:

Anders zijn is mooi en iedereen is anders. Ook jij. Door persoonlijke verhalen met elkaar te delen gaan we iedereen waarderen. Alleen dan kan iedereen in Utrecht zichzelf zijn. Discrimineren, pesten, buiten sluiten of ongelijk behandelen hoort niet thuis in onze stad. Utrecht voor iedereen.

Met deze boodschap gaan we langs bij Utrechters zelf: direct bij hen 'thuis', zoals in de moskee of de kerk, in het buurthuis, op de school, bij de sportvereniging en in de bedrijfskantine. We vragen aan die organisaties om een gesprek over 'Utrecht voor iedereen' samen met ons te organiseren.

Elk gesprek zal volstrekt anders zijn, afhankelijk van wie er deelnemen. Soms is het delen van één persoonlijk verhaal al genoeg om discriminatie bespreekbaar te maken. Zowel voor degene die zich gediscrimineerd voelt, als ook voor de 'omstander' die al dan niet direct zelf ziet wat er is gebeurd. Soms kan het goed zijn om na afloop na te gaan of een verhaal een aanleiding is voor de deelnemer om het te melden als een situatie van ongelijke behandeling bij het meldpunt van Artikel 1 Midden Nederland. Bijna altijd zal het gesprek een opstap zijn om samen te onderzoeken **wat de organisatie zelf meer of anders kan doen om diversiteit (meer) te waarderen en pesten of discriminatie (nog) beter te voorkomen**. Daarover maken we dan ter plekke een eerste afspraak met de deelnemers.

Elk gesprek kan gebruik maken van de volgende bouwstenen (resultaat startsessie 22 januari 2020):

- (i) Introductie door acteur of muzikant, met 'lawaaai': er gaat iets beginnen, mis het niet.
- (ii) **Zien hoe anderen over discriminatie denken (met beeld).**
Zowel met mensen die zelf zijn gediscrimineerd, als ook met mensen die onbewust of (voorheen) bewust zelf hebben gediscrimineerd. Wat het met hen doet, wat ze er van vinden. Opgenomen op beeld, met kleine quotes; samengevat in enkele minuten.
- (iii) **Horen wat discriminatie met je kan doen (met verhalen).**
Door bij de start een ervaringsdeskundige een persoonlijk verhaal te laten vertellen, niet alleen over het discrimineren zelf maar ook over wat het met je doet, welke kracht je er uit kunt halen, wat je er zelf in kan doen, hoe het je sterken kan maken en verder kan brengen.
- (iv) **Voelen wat het is om te worden gediscrimineerd (in een spel).**
Sterk afhankelijk van de samenstelling en het aantal deelnemers kan dat bijvoorbeeld met
+ een kaartspel (zoals Barnga) of
+ door een verhaal van iemand in te brengen (door een acteur) dat laat zien hoe snel een vooroordeel onverwacht discriminerend kan werken (bijvoorbeeld omdat iemand iets kan of doet of is waarvan je eerst zeker dacht dat het niet zo was) of
+ met een '**over de streep**' waarin deelnemers worden uitgenodigd om in een rechte lijn naast elkaar in de ruimte te gaan staan en bij een ja op elke vraag stappen ze naar voren en bij een nee naar achteren; met vragen zoals: ben jij in het afgelopen jaar wel eens gepest of gediscrimineerd of gepest?, zie jij om je heen dat er gepest en gediscrimineerd wordt?, ervaar dat jij dat pesten en discrimineren in onze samenleving steeds erger wordt? en vind je dat we daar meer (dan nu) tegen zouden moeten doen? Als iedereen 'staat' vragen we 'waarom sta je hier?' en 'wat doet dat met jou?'
- (v) **Wat levert ons dit op?**
In een laatste ronde nemen alle deelnemers plaats in een cirkel van stoelen en stellen we ons de vraag: wat betekent dit voor jou persoonlijk en wat voor de organisatie waar we nu zijn? Conclusies worden opgeschreven en gedeeld met de deelnemers. Laatste vraag is dan altijd: welke conclusie, welk inzicht, welk advies, welke boodschap willen we vanuit dit gesprek meegeven aan de stad. Iedere deelnemer wordt uitgenodigd om dat op te schrijven in enkele woorden, die we verzamelen en toevoegen aan de **verklaring 'Utrecht voor iedereen'**.
- (vi) We sluiten dan weer af met de acteur of muzikant.

Na afloop nodigen we deelnemers uit om als zij dat willen een persoonlijk verhaal - al dan niet anoniem - met ons te delen en dit ter plekke door ons te laten opschrijven. Deze **verhalen worden door ons gebundeld**, zowel online, als ook in een papieren publicatie, ter inspiratie voor anderen en om van te leren en zo nodig de aanpak op antidiscriminatie en diversiteit in Utrecht te vernieuwen. Deelnemers kunnen na afloop ter plekke een persoonlijke ervaring **ook formeel melden** omdat ze vinden dat er een gerichte vervolgactie op nodig is. Wij zorgen er dan voor dat deze melding goed wordt vastgelegd zodat Artikel 1 Midden Nederland er direct mee aan de slag kan. Ten slotte, gaan we proberen om **afspraken te maken tussen deelnemers** waarin een deelnemer als buddy of coach bijvoorbeeld een jongere of leerling/student gaat begeleiden op weg naar een stage of werkplek.

Een gesprek duurt minimaal 30 tot maximaal 90 minuten, ook weer sterk afhankelijk van de locatie, de samenstelling en het aantal deelnemers. Zo past dat prima als agendapunt op een ouderavond, als lunchevenement bij een bedrijf, tijdens een ledenvergadering van een buurt- of sportvereniging of als themabijeenkomst bij een kerk of moskee. Het gesprek kan voor de organisatie een 'check' zijn: zijn we goed bezig met het tegengaan van pesten en discriminatie? Wat kan anders en moet beter?

De gesprekken worden **georganiseerd samen met de organisaties** waar deze plaatsvinden. Daartoe worden honderden organisaties in de stad persoonlijk en proactief benaderd. De organisaties die mee willen doen nodigen zelf de leerlingen/studenten, medewerkers, burens, sporters en bezoekers uit om deel te nemen aan het gesprek over 'Utrecht voor iedereen'. Ter ondersteuning wordt de **karavaan met veel 'tamtam' in de stad aangekondigd**; met ervaringsdeskundigen en bekende Utrechters die een oproep doen om deel te nemen. Dat wordt zichtbaar online (social media) en offline op straat (met zo mogelijk enkele lange straatspandoeken en abri-posters) en bij scholen, kerken/moskeeën, (sport)verenigingen, bedrijven en organisaties 'thuis' (met posters op A0 formaat) met steeds als titel en tekst (concept):

Ben jij wel wie je wilt zijn?

***Utrecht voor iedereen (en iedereen is anders).
Hoe omstanders het verschil kunnen maken.***

Kom ook, kijk op: www.stadspodiumutrecht.nl/utrechtvooriedereen

Bijvoorbeeld zoals met de posters bij de campagne 'Kom uit je schuld'. Dus met een bekende Nederlander (wonend in Utrecht) of een ervaringsdeskundige met een persoonlijk verhaal, die jou aankijkt en met een quote zegt: **'Ben jij wel wie je wilt zijn?'**

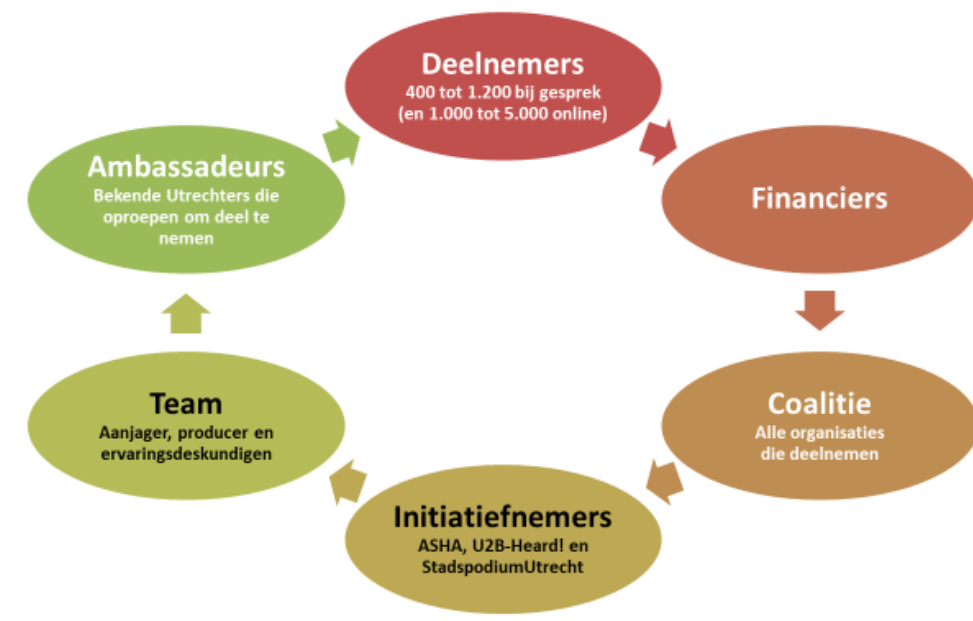
(4) Organisatie: wie gaan het doen?

Een belangrijke basis voor de karavaan 'Utrecht voor iedereen' is het resultaat 'Gekleurd Utrecht niet welkom' d.d. 10 januari 2019. Het is een rapportage van vele Podiumgesprekken georganiseerd in de periode 2017-2018 door StadspodiumUtrecht samen met Artikel1 MN, ASHA, U-2B Heard!, DOK030, NoLimits, Al Amal, NL Educatie en de Bibliotheek Utrecht. Dat heeft geleid tot een voorstel 'Utrecht voor iedereen' d.d. 7 oktober 2019 en tot ondersteuning van het VSB Fonds (ad € 20.000). In een startsessie bij OASE d.d. 22 januari 2020 is het voorstel met diverse betrokkenen aangescherpt en dat heeft geleid tot het voorstel hier beschreven onder de titel 'Ben jij wel wie je wilt zijn?'

Het **team 'Utrecht voor iedereen'** bestaat op dit moment uit deelnemers van diverse organisaties; zoals van de initiatiefnemers ASHA, U2B-Heard! en StadspodiumUtrecht, als ook met steun van NISBO, BLM/030%, Artikel 1 Midden Nederland, UPLR, Mowad, Al Amal en DOK030. Verder werken we samen met tientallen buurt- en burgerorganisaties, instellingen, gemeente en met iedereen die er iets mee wil. Al deze organisatie willen we samenbrengen in een '**Coalitie Utrecht voor iedereen**'.

Bij de gesprekken zijn altijd twee **ervaringsdeskundigen** aanwezig, die een persoonlijk verhaal zullen inbrengen. Deze ervaringsdeskundigen nemen ook deel aan de voorbereiding en organisatie van de gesprekken. Het team 'Utrecht voor iedereen' wordt gecoördineerd door een aanjager (bij elkaar brengen van organisaties) en een producer. Om organisaties en deelnemers uit te nodigen om mee te doen wordt een groep van **ambassadeurs** samengesteld; een team van 'bekende Utrechters' en de 'nog onbekende ervaringsdeskundige Utrechters'. Deze ambassadeurs komen levensgroot in beeld op de A0- en abriposters en worden daarmee het boegbeeld van de karavaan.

Organisatie 'Utrecht voor iedereen'

(5) Begroting en financiering

	Kleine karavaan	Grote karavaan
Aantal gesprekken	20x	60x
Aantal ervaringsdeskundigen	3 mensen	6 mensen
Zichtbaarheid	Lokaal zichtbaar bij organisaties en gedeeld op de (social) media	Ook zichtbaar in de stad op A0-posters en straatspandoeken
Bereik direct: deelnemers	20x gem. 20 = 400 mensen	60x gem. 20 = 1.200 mensen
Bereik indirect: lezers online	1.000 mensen	5.000 mensen
BEGROTING		
Inzet ervaringsdeskundigen: twee bij elk gesprek (2 uur) en deelname in voorbereiding en organisatie gesprekken	3x 100u x € 35 = € 10.500	6x 100u x € 35 = € 21.000
Coördinatie team: 1x aanjager en 1x producer	200x € 50 + 200x € 35 = € 17.000	400x € 50 + 400x € 35 = € 34.000
Acteur/muziek bij elk gesprek	20x € 150 = € 3.000	60x € 150 = € 9.000
Zaal en catering	20x € 50 = € 1.000	60x € 50 = € 3.000
Posters A0 en Abri-formaat	200x € 8/stuk = € 1.500	1.000x € 8/stuk = € 8.000
Straatspandoeken	€ 0	50x € 60/stuk = € 3.000
Social media en advertenties, flyers en promotiemateriaal	€ 3.000	€ 6.000
Publicatie verhalen in 'boekje'	€ 2.000	€ 2.000
Totaal kosten	€ 38.000	€ 86.000
FINANCIERING		
VSB Fonds: Ideeën tegen discriminatie en vooroordelen	€ 20.000	€ 20.000
Oranjefonds	€ 0	€ 10.000
kfHein Fonds	€ 0	€ 5.000
Janivo Stichting, Frohnfonds, Stichting Retourschip, Van Baaren Stichting, Stichting R.C. Maagdenhuis, e.a.	€ 0	€ 5.000
Economic Board Utrecht, bedrijven, organisaties en woningcorporaties	€ 0	€ 10.000
Gemeente Utrecht: Utrecht maken we samen en de antidiscriminatie agenda	€ 18.000	€ 36.000
Totaal	€ 38.000	€ 86.000